

Prvi put nakon 22 godine Dragan Iveljić je na istom tavanu, odakle je kao devetogodišnjak gledao ubistva komšija, javno ispričao sve što je vidio tog kobnog dana. To je, kaže, priča o zločinu, ali i prije svega o čovjeku, Dušanu Raduloviću, na čijem je tavanu Dragan pronašao spas od sigurne smrti, zajedno sa tada petnaestogodišnjom sestrom i roditeljima. Osim njih, na tavanu kuće Dušana Radulovića tri dana krilo se još nekoliko hrvatskih porodica.

Krvavi pir nad Hrvatima iz Raljaša i Briševa kod Ljubije počeo je 23. jula 1992. godine. Ubijeno je tih dana na desetine civila. Jedina oaza spasa za Hrvate iz sela bili su mali tavan i velika srca Terezije i Dušana Radulovića. Dragan Iveljić držao je u sebi tešku tajnu, ratnu traumu iz djetinjstva 22 pune godine, a sad želi da, kako reče, skine ljagu sa komšije koji je u ratu spasavao živote nevinih, a potom bio neopravdano optužen da je ubica.

Dragan Iveljić je sa sestrom i roditeljima, samo zahvaljujući čovječnosti komšija, preživio tri dana pakla koji se bio spustio na njegovo selo. Zatekli smo ga u malom gaju na tromeđi sela Raljaš, Zecovi i Briševo. U šorcu i majici, naslonjen na lopatu, dobacio mi je da je on Dragan za koga pitam. Kada sam ga pitao da mi ispriča šta zna o događajima u selu s kraja juna 1992. godine, Dragan je spustio lopatu i pokazao prstom u pravcu jedne kuće pored puta. Rekao mi je: „Otiđi kod Dulinićine kuće, doći ću za 10 minuta.“

„Kada dođem u Raljaš prvo dođem kod Duliniće, zagrlim je, poljubim, pitam za zdravlje, tako da bi i ovaj razgovor trebalo tako početi“, govori mi Dragan dok ulazi u dvorište Tereze Radulović. Grli je, ljubi. Pita za zdravlje. Pokazuje mi rukom prema vanjskim stepenicama na kući i govori: „Na tom tavanu sam spavao tri dana, ja i još bar dvadeset komšija. Na ovom tavanu je zapravo najbitniji dio priče o Duli. Upravo na ovom tavanu, na kojem smo sada, Dušan, koga smo zvali Dule, spasio je 25-oro ljudi

Taj čovjek

Ispovest Dragana Iveljića, Hrvata koga je sa još tridesetak sunarodnika na svom tavanu jula 92. tri dana od zločinaca čuvao Dušan Radulović

Piše: **Marko Rogićević (Banjaluka)**

minimalno. Bilo nas je i 30-oro, što djece što staraca. Bilo nas je svih generacija. Imao sam u to vrijeme osam i po godina. Kad smo završili kod Dule na tavanu, bilo je to tačno na rođendan mog pokojnog tate, 25. jula 1992. godine.“

Sve je počelo, priča Dragan, dva dana ranije kada je vojska došla u selo. U selu Raljaš tada je živjelo oko 600 stanovnika. Prema popisu iz 1991. godine više od 90 odsto je bilo katolika. Sličan nacionalni sastav mještana bio je i u susjednom selu Briševo. Kako nikoga nisu provocirali, nadali su se da ih niko neće dirati. Sjeća se kako majka nije htjela da poslušava brata koji ih je godinu dana ranije zvao da dođu kod njega u Hrvatsku, „predosjećajući zlo koje se sprema BiH“.

Crne slutnje su se obistinile. Vojska je nedugo nakon što je ušla u selo počela da obilazi kuće i uzima hranu i stoku. Prvo je počinjen težak zločin u Briševu. Pobili su 68

Hrvata. Iako se Briševo graniči sa Raljašem, zbog tadašnje ograničene slobode kretanja niko u njihovom selu nije znao za ubistva civila, žena i djece. Nisu ni slutili da su neki od tih ljudi u uniformama pobili njegove komšije. Dragan je svega, kaže, postao svjestan tek kada je pred njihovu kuću došao prijatelj starijeg brata Milenko Radulović i rekao njegovoj majci da „kupi djecu i bježi“.

Tavan kuće Radulovića ubrzo je postao utočište za sve Hrvate koji su uspjeli da pobjegnu iz svojih kuća prije dolaska vojnika. Iako već u godinama, Terezija, Dulina žena, sjeća se gotovo svakog detalja tih užasnih dana: „Ja hodam tuda po dvorištu u krug kad idu komšije, zapomažu. Kažu ‘oće da ih ubiju. Ovaj Drago Žunić nosi jednog sina, a žena mu Jela nosi drugog, manjeg. Šta je, pitam, kažu hoće da nas pobiju. I svrate se ovdje. Mi im nismo dali nigdje dalje jer nije bilo sigurno, pobili bi ih. Uglavnom, što je do nas došlo ostalo je živo. Što nije uspjelo do nas doći, pobijeno je. I ovo dvoje djece Komljenovića, Alen i Elena. Njima je baba rekla: ‘Djeco, bježite Dulinoj kući.’ Došli su kod nas i rekli nam da su kod njih svi pobijeni.“

Tri dana se oko trideset ljudi, žena, djece, staraca krilo na Dulinom tavanu. Drugog dana uslijedio je šok, ali i strah za sve koji su se krili na tavanu. Dulu i njegovu ženu Tereziju pokosila je vijest

Delo Dušana Radulovića živi u mislima spasenih i njihovih porodica

nas je spasio

o pogibiji sina jedinca. Ta vijest uznemirila je sve koji su se krili u njihovoj kući. Uplašili su se osvete. U momentu kada je stigla vijest o ubistvu domaćinovog sina na tavanu je, prisjeća se Dragan, zavladao neprirodna tišina, čak su i djeca prestala da plaču: „Dulin sin Zoran ubijen je jedno kilometar od kuće, a samo par dana ranije u Hambarinama mu je ubijen i zet. Možeš li razumjeti veličinu čovjeka, ubiju ti sina jedinca, a ti skrivaš 25-30, kako su nas zvali, ustaša, čovjek je van sebe, rastrojen, da traži život za život, ali mi smo tu bili i nismo osjetili ni trenutak mržnje ili želje za osvetom. I tako skrivao nas je, a

puno su ga blatili poslije toga. Optužen je za ubojstvo dvoje komšija, a to nije tačno.“

Nakon završetka rata u različitim novinama, ali i u knjigama posvećenim stradanju naroda u prijedorskoj regiji, pojavile su se tvrdnje da je Dule ubio dvoje komšija. Optužbe su bile teške, pogotovo kada ih je izgovarala ćerka ubijenih. Dule je, priča Terezija, to teško podnosio. On je samo govorio: ‘Sačuvao sam koga god sam mogao. Ubio nisam nikog‘.

Optužbe na Dulin račun vremenom su postale sve ozbiljnije. Umro je prije šest godina pod sumnjom za hladnokrvno dvo-

▲ **Dragan Iveljić je svoju priču ispričao pre svega u želji da skine ljagu sa imena Dušana Radulovića, posle rata neosnovano optuženog da je ubio dvoje komšija muslimana**

▼ **Terezija Radulović i Dragan Iveljić**

struko ubistvo. Njegovo ime je osramoćeno. Navodno su vojnici pred Dulu doveli dvoje starijih ljudi muslimana da ih ubije kao osvetu za ubistvo sina.

Preko tih priča i sve ozbiljnijih optužbi nije mogao da pređe Dragan Iveljić. Želja za istinom bila je jača od traume s kojom živi od svoje devete godine: „Ovdje ima jedan mali prozor, nije bilo ovog drveta ispred prozora. Ja i sestra gledali smo, tačno se vidjela njihova njiva i kuća. Ti su ljudi, koje smo zvali Đulov i Đulovica, imali više od sedamdeset godina. Izveli su ih iz kuće. Čovjek je bio star i bez noge, imao je drvenu nogu. Mi smo vidjeli da ih oni vode od kuće preko njive prema nama. Ja i sestra gledali smo kroz prozor. Dovedoše ih na livadu, dođe taj oficir, stade pred njih... Ne čuješ šta pričaju. Ono što sam video je kako ima futrolu sa pištoljem za pojasom. Samo je stao na metar od njih, potegao je pištolj i u čelo – bum, bum, jedno pa drugo. Oni su u tom trenutku pali. Tijela su ostala, oni su otišli. Za ta ubistva optužili su Duleta. Ja i sestra vidjeli smo da to nije Dule uradio.“

Izbjegli iz Raljaša i Briševa svake godine se okupljaju u selu. Većina prvo što uradi je da obiđe i poljubi Tereziju Radulović. Kako je prije rata u tom kraju živjelo gotovo 1.000 ljudi, a sada svega stotinjak, mjesto je pusto i zaboravljeno. Međutim, djelo Dušana Radulovića živi u mislima spasenih i njihovih porodica. ☞

(Tekst je nastao kao deo projekta „Living Together“, koji sprovode Nezavisno društvo novinara Vojvodine i BH novinari, a koji je finansiran sredstvima Medijskog fonda „Jačanje medijske slobode u Srbiji“ Evropske unije, Delegacija Evropske unije u Srbiji. Sadržaj priloga je isključivo odgovornost realizatora projekta i ni na koji način ne odražava stavove i mišljenje Evropske unije.)

